

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/07/2026 17:38
Sayı: E-120.07.03-1895555

Sayı : E-54045643-610-25553409

Konu : Soru Önergeleri (7/42821)

7/42821

GK 138

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1836037 sayılı yazınız.

Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem AVŞAR'a ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/42821 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/42821) (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: AEE6E213-11E4-4A76-B910-4ACA52E79099

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN CEM AVŞAR'A AİT 7/42821 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımız, gıda arz güvenliğini sağlamak, üretim planlamasını güçlendirmek, üretimde yeterliliği artırmak ve sürdürülebilir bir tarımsal üretim yapısını tesis etmek amacıyla kapsamlı stratejiler ve tedbirler uygulamaktadır. Halkın tüketim alışkanlıklarındaki değişiklikler ve mevsimsel talep artışları göz önüne alınarak ihtiyaca yönelik arz planlamaları ve ürün bazlı senaryolar hazırlanmaktadır.

Bakanlığımızın da üyesi olduğu Ekonomi Koordinasyon Kurulu, Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi ile bu Komite bünyesinde faaliyet gösteren ilgili alt komitelerin aracılığıyla piyasa regülasyonuna yönelik karar alma süreçleri etkin şekilde işletilmekte ve kurumlar arasında koordinasyon sağlanmaktadır. Alınan kararlar, sektörel dengeyi gözetken, üretici ve tüketiciyi koruyan bir anlayışla yürürlüğe konulmaktadır.

Ülkemizde, gübre üretiminde kullanılan hammaddelerin (amonyak, doğalgaz, fosfat kayası, fosforik asit) yaklaşık %90'ı ithal edilmektedir. Gübre fiyatları, dünya gübre ve hammadde fiyatları ile döviz kuruna bağlı olarak serbest piyasa koşullarında belirlenmekte olup küresel emtia piyasalarındaki gelişmelere paralel olarak değişkenlik göstermektedir.

İsrail, Amerika Birleşik Devletleri ve İran savaşının başlaması nedeniyle gübre firmalarının gübre hammadde tedariklerini yapmalarını sağlayacak çalışmalar Bakanlığımızca ilk andan itibaren sektörle koordineli bir şekilde yürütülmüştür. Gübre firmalarının tarımsal üretimde ve sanayide kullanılacak gübre ve gübre hammadde stokları, üreticilerimizin bu mevsim itibarıyla ihtiyaç duyacağı seviyeye ulaştırılmıştır.

Güzlük ekilişler için üst gübre, yazlık ekilişler için ise taban gübresinin yoğun olarak kullanıldığı ilkbahar dönemi içerisinde gübre fiyat artışlarının kontrol edilmesi amacıyla alınan tedbirler aşağıda sıralanmaktadır;

- İlk etapta alternatif ülkelerden uygun fiyata üre gübresi temininde %6,5 olan gümrük vergisi kaldırılmıştır.
- Amonyum sülfat, kalsiyum amonyum nitrat, amonyum nitrat, diamonyum fosfat (DAP), 20.20.0 kompoze gübresi ve diğer kompoze gübrelerde %6,5 olan gümrük vergisi de tüm ülkeler için kaldırılmıştır.
- Gübre üretiminde hammadde olarak kullanılan kükürt ihracatına kısıtlama getirilmiştir.
- Ülkemizin ihracat kapasitesine sahip olduğu amonyum nitrat, kalsiyum amonyum nitrat ve amonyum sülfat gübrelerinin yanında antrepolarda bulunan üre gübresinin ihracatı durdurularak bu ürünlerin yurt içinde kullanılması için tedbirler alınmıştır.
- Kurulu yerli üretim kapasitemizi kullanmak ve daha uygun fiyatla gübreye ulaşılması amacıyla 2016 yılından itibaren kullanımı yasaklanan amonyum nitrat gübresinin tarımda kullanılmasına izin verilmiştir.

Ayrıca, gübre ve gübre hammaddelerinin alternatif ülkelerden temini amaçlı tedarikçi ülkelerin bir kısmı ile anlaşma sağlanmış olup diğer ülkelerde de girişimlerde bulunulmuştur.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından akaryakıt fiyatlarındaki küresel dalgalanmaların üretici maliyetlerine yansımaları azaltmak amacıyla Eşel Mobil Sistemi kapsamında ÖTV düzenlemeleri uygulanmaktadır.

Bununla birlikte, 2026 üretim yılı için belirlenen destek katsayı değeri olan dekara 310 TL'nin mazot ve gübre fiyatlarındaki artışa bağlı olarak güncelleme çalışmaları devam etmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Gübrede %18 olan KDV oranı 10 Şubat 2016 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan düzenleme ile kaldırılmıştır. 2017 yılında başlayan uygulama ile stratejik ürünlerde mazot maliyetinin %50'si karşılanmaya başlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

2026 yılında tarımsal desteklemeler için 168 milyar TL kaynak ayrılmıştır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilmektedir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Yeni destekleme modeli kapsamında hazırlanan Karar ile üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrılmış ve her kategori için destek katsayısı belirlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlanması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Yeni destekleme modeliyle;

- Bitkisel üretim destekleri ilk defa 3 yıllık olarak ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.
- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, destekler daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilmektedir.
- Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek almaktadır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenmektedir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin sebep olduğu birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilmektedir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilmektedir.

Yem bitkileri üretim planlaması kapsamına alınmış olup tüm havzalarda desteklenecektir. Süt havzası olarak belirlenen illerde yem bitkisi üreten çiftçilere ilave %50 planlı üretim desteği ödenmektedir. Diğer taraftan su kısıtının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtı desteği olarak verilmektedir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenmektedir. Çiftçilerimize bitkisel üretim destekleri nakdi olarak ödenmektedir.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri vermeye devam edilmektedir.

10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Karar ile 2026 yılı bitkisel üretim desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- 2026 üretim yılı için destek katsayı değeri bir önceki yıla göre %27 artırılarak dekara 310 TL olarak belirlenmiştir.
- Kapalı ortam bitkisel üretime yönelik genç ve kadın çiftçilere ilave destek verilecektir.
- Mısır (dane) ürünün destekleme kategorisi 1. kategoriden 2. kategoriye yükseltilmiştir.
- Hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.
- Hububat üretiminde sertifikalı tohum kullanımının artırılması amacıyla bir önceki yıla göre destek katsayısı artırılarak 0,56 belirlenmiştir.
- Soya üretimini teşvik amacıyla mevcut sertifikalı tohum desteğine ek, yurt içinde ıslah edilip tescil edilen ve yine yurt içinde üretilerek sertifikalandırılan tohumların kullanımı halinde ilave destek sağlanacaktır.
- Organik tarım desteğinde, 1. derece tarımsal amaçlı üretici örgütlerine üye çiftçilere, destek katsayısının %25'i oranında ilave destek verilecektir.
- Katı organik-organomineral desteğinde 0,21 olan katsayı, 0,32'ye çıkarılmıştır.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği birim fiyatları %21 artırılmıştır.
- Yıl boyunca (12 ay) hizmet sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilen danışmanlara verilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, bir önceki yıla göre yüzde 17,5 artırılarak 2025 için 345.450 TL olarak ödenecektir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75 ayni desteğin sağlandığı “Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi” yürütülmektedir.

Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında; tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, kırsal kalkınma yatırımları (ekonomik ve alt yapı yatırımları), uzman eller proje desteği, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi, IPARD ulusal eş finansman ödemeleri, çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) katılım primi destekleri yer almaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III döneminde çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 arasında değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanmaktadır.

IPARD Programı kapsamında yer alan tedbirler ile kırsal alanda yaşayan gençlere ve kadınlara yönelik ek sıralama puanı ve ek hibe oranı uygulanarak pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından 2006 yılından bu yana uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 81 ilimizi kapsamakta olup tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar, tarımsal üretime yönelik yatırımlar, yenilenebilir enerji kaynakları kullanımına yönelik yatırımlar, su ürünleri yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar, hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar ile altyapı yatırım konularında; yeni tesis yapımına, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına, mevcut tesislerin kapasite artırımına ve modernizasyon/otomasyonuna bütçe imkânları ve hibe tutarı limitleri doğrultusunda 2026 yılı itibarıyla yeni dönem uygulamalarında hibeye esas proje tutarının %50-%70'i oranında hibe desteği verilecektir.

2006'dan bu yana; Kırsal Kalkınma Yatırımları Destekleme Programı, IPARD hibeleri, Genç Çiftçi Projesi ve Kırsalda Uzman Eller Projesi kapsamında 102 bin projeye günümüz fiyatlarıyla toplam 237,9 milyar TL destek verilmiş, 288 bin kişiye istihdam sağlanmıştır.

ORKÖY Projeleri kapsamında orman köylümüşe yüzde 20'si hibe, yüzde 80'i faizsiz ORKÖY kredisi verilmektedir.

2025 yılında 10.830 aileye ve 7 kooperatife günümüz rakamlarıyla 3 milyar TL ORKÖY desteği sağlanmıştır.

Ayrıca üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Bu kapsamda; Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan besiciliği, küçükbaş hayvancılık, hastalıktan arı hayvan yetiştiriciliği, arıcılık, kanatlı sektörü, su ürünleri sektörü, temel hayvansal üretim, kapalı ortamda bitkisel üretim, yem bitkisi üretimi, yurt içi sertifikalı tohum, fide-fidan üretimi, süs bitkisi, tıbbi ve aromatik bitkiler üretimi, meyve yetiştiriciliği ve

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

bağcılık, temel bitkisel üretim, tarım makineleri, traktör, basınçlı sulama sistemi yatırımı, tarım makineleri parkı, arazi alımı (birleştirme), lisanslı depoculuk yatırımları, ELÜS karşılığı kredi, soğuk hava deposu yatırımları, tarımsal ürünlerin işlenmesi, sözleşmeli üretim, tarımsal elektrik bedeli, tarımsal yenilenebilir enerji yatırımları, biyo-tarım yatırımları ve tarımsal AR-GE konularında faaliyet gösteren ya da faaliyete başlayacak olan gerçek ve tüzel kişi girişimciler faydalandırılmaktadır.

Üreticilerimiz temel bitkisel ve temel hayvansal üretim konularında 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir.

Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanlarının belirli bir kısmı aynı olarak tahsis edilmekte, bu tutar akaryakıt, gübre, tohum, fide, ilaç, veterinerlik hizmeti, yem, aşı ve benzeri tarımsal girdilerin alımına yönelik kullanılmaktadır.

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri, 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu çerçevesinde üreticilerin ekonomik menfaatlerini korumak ve tarımsal girdileri en uygun şartlarda temin etmek amacıyla kooperatifler, bölge birlikleri, merkez birliği ve iştirak şirketlerinden oluşmaktadır. Tüm iş ve işlemler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 1581 sayılı Kanun ve ilgili iç mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmekte, denetlenmekte ve mevzuatın izin verdiği bilgiler şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri şirketlerinden "Halka Açıklık" statüsünde bulunanlar Sermaye Piyasası mevzuatı çerçevesinde gerekli açıklamaları yapmaktadır.

Tarımsal girdi fiyat endeksi ve dış ticarete ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumunun kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.